

## Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1946 kl. 2 em.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253).*

Till konstitutionsutskottets handläggning ha båda kamrarna den 25 april 1946 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 230, däri Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen antaga nedan intagna förslag till lag om ändring i kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253).

Jämlikt 3 § 2 mom. kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253) skall vid val av municipalfullmäktige varje municipalsamhälle bilda ett valdistrikt. Där municipalsamhälle helt sammanfaller med två eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, skall dock varje sådant distrikt utgöra ett valdistrikt jämväl vid val av municipalfullmäktige.

Genom beslut den 22 februari 1946 har Kungl. Maj:t förordnat att, räknat från och med den 1 januari 1947, Stuvsta, Fullersta, Snättringe, Huddinge och Hörningsnäs villastads municipalsamhällen i Huddinge socken skola tillsammans med områdena Tomtberga och Hörningsnäs parkhem i samma socken bilda ett municipalsamhälle, benämnt Huddinge municipalsamhälle, samt att förenämnda däri ingående municipalsamhällen samtidigt skola upplösas.

Enligt uttalande av föredragande statsrådet sammanfaller det nybildade municipalsamhället icke helt med nu förefintliga valdistrikt vid val till andra kammaren, varför enligt gällande bestämmelser det val av municipalfullmäktige i det nybildade municipalsamhället, som skall äga rum under hösten innevarande år, icke kunde förrättas i olika valdistrikt. Ifrågavarande municipalsamhälle hade nämligen över 10 000 invånare, vilket invånarantal väsentligt överstege vad som anses vara det högsta möjliga för ett valdistrikt för att ett val där skall kunna förrättas i behörig ordning och utan alltför stora svårigheter för väljarna.

Föredraganden anför vidare, att den angivna olägenheten i förevarande fall icke kan avhjälpas genom ändring av distriktsindelningen vid val till andra kammaren. Beslut om sådan indelning skall nämligen, enligt 3 § 4 mom. kommunala vallagen, på landet träda i tillämpning först beträffande kommunalval, som förrättas enligt den under nästföljande år upprättade röstlängden. Möjlighet borde därför beredas att för ifrågavarande fall förordna om särskild valdistriktsindelning av det nybildade municipalsamhället. De bestämmelser, som härutinnan meddelas, borde erhålla sådan av-

fattning, att de kunde tillämpas även för andra fall av liknande beskaffenhet.

»Det lämpligaste sättet att ernå detta syfte» skulle enligt föredragande statsrådet »vara att i 3 § 2 mom. kommunala vallagen införes bestämmelse att, där delar av municipalsamhälle ingå i olika valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare utan att municipalsamhället helt sammanfaller med dessa, länsstyrelsen må, när skäl därtill äro, förordna, att varje sådan del skall bilda eget valdistrikt vid val av municipalfullmäktige. Härjämte torde i 5 § samma lag böra stadgas, att, när länsstyrelsen meddelat sådant förordnande, som nu nämnts, val av municipalfullmäktige skall förrättas inför valnämnden i vart och ett av de valdistrikt vid val till andra kammaren, som helt eller delvis ingå i municipalsamhället. I följd härav torde även påkallas vissa jämkningar i 20 § 2 mom., 22 § 1 mom. och 61 § samma lag. Om dessa stadganden bibehölles oförändrade, skulle nämligen, i fall där förordnande enligt 3 § 2 mom. meddelats, valets kungörande samt bestämmande av vallokal och valtider m. m. ankomma icke på ordföranden i den valnämnd, som har att förrätta valet, utan på municipalstämman ordförande. Då en sådan ordning måste anses strida mot den princip, varå dessa bestämmelser vila, torde det böra föreskrivas, att ifrågavarande åtgärder i dylikt fall skola vidtagas av valnämndens ordförande.»

Utskottet finner ej anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till föreliggande proposition, nr 230, måtte antaga följande

## L a g

### om ändring i kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253).

Härigenom förordnas, att 3 § 2 mom., 5 §, 20 § 2 mom., 22 § 1 mom. och 61 § kommunala vallagen den 6 juni 1930<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse:)

3 §.

2 mom. Vid val av *municipalfullmäktige* skall varje municipalsamhälle bilda ett valdistrikt. Dock skall, där municipalsamhälle helt sammanfaller med två eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, varje sådant distrikt utgöra ett

(Föreslagen lydelse:)

3 §.

2 mom. Vid val av *municipalfullmäktige* skall varje municipalsamhälle bilda ett valdistrikt. Dock skall, där municipalsamhälle helt sammanfaller med två eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, varje sådant distrikt utgöra ett

<sup>1</sup> Jfr 1942: 177.

(Gällande lydelse:)

valdistrikt jämväl vid val av municipalfullmäktige.

(Föreslagen lydelse:)

valdistrikt jämväl vid val av municipalfullmäktige. Ingå eljest delar av municipalsamhälle i olika valdistrikt vid val till andra kammaren, må länsstyrelsen, när skäl därtill äro, förordna, att varje sådan del skall bilda eget valdistrikt vid val av municipalfullmäktige.

5 §.

Kommunalval förrättas — — — nämnda lag.

I municipalsamhälle, som ej helt sammanfaller med ett eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, skola dock vid val av municipalfullmäktige municipalstämman ordförande och två av stämman utsedda personer vara valförrättare. Ordet föres av municipalstämman ordförande.

5 §.

Har länsstyrelsen meddelat förordnande, som avses i 3 § 2 mom., skall val av municipalfullmäktige förrättas inför valnämnden i vart och ett av de valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, vilka helt eller delvis ingå i municipalsamhället. Eljest skola i municipalsamhälle, som ej helt sammanfaller med ett eller flera valdistrikt vid val till andra kammaren, vid val av municipalfullmäktige municipalstämman ordförande och två av stämman utsedda personer vara valförrättare, därvid ordet föres av municipalstämman ordförande.

Där valdistrikt — — — skall förrättas.

20 §.

2 mom. Om val av *kommunalfullmäktige*, *municipalfullmäktige* eller *stadsfullmäktige* skall i den beträffande kommunalstämma eller allmän rådstuga föreskrivna ordningen kungörelse sist nittonde dagen före valdagen utfärdas, i stad av magistraten,

20 §.

2 mom. Om val av *kommunalfullmäktige*, *municipalfullmäktige* eller *stadsfullmäktige* skall i den beträffande kommunalstämma eller allmän rådstuga föreskrivna ordningen kungörelse sist nittonde dagen före valdagen utfärdas, i stad av magistraten,

## (Gällande lydelse:)

beträffande val av municipalfullmäktige i municipalsamhälle, som ej helt sammanfaller med ett eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, av municipalstämmans ordförande samt i övriga fall av valnämndens ordförande. I kungörelsen skola upptagas de uppgifter, som angivas i 1 mom.

## 22 §.

1 mom. Val skall — — — gudstjänsten pågå.

Vallokal och valtider för varje valdistrikt bestämmas i stad av magistraten och på landet av valnämnden eller i fall, som avses i 5 § andra stycket, av municipalstämmans ordförande. Om beslut beträffande vallokal och valtider vid landstingsmannaval skall underrättelse meddelas länsstyrelsen före juli månads utgång det år, då valet skall äga rum.

## 61 §.

I fråga om val av municipalfullmäktige skall vad i 59 och 60 §§ är stadgat om kommun äga motsvarande tillämpning å municipalsamhället, och skola de i dessa paragrafer givna bestämmelserna om ordförande i valnämnd, såvitt angår municipalsamhälle, som ej helt sammanfaller

## (Föreslagen lydelse:)

beträffande val av municipalfullmäktige i municipalsamhälle, som ej helt sammanfaller med ett eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare och beträffande vilket ej heller meddelats förordnande som i 3 § 2 mom. sägs, av municipalstämmans ordförande samt i övriga fall av valnämndens ordförande. I kungörelsen skola upptagas de uppgifter, som angivas i 1 mom.

## 22 §.

Vallokal och valtider för varje valdistrikt bestämmas i stad av magistraten och på landet av valnämnden eller vid val av municipalfullmäktige i municipalsamhälle, som ej helt sammanfaller med ett eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare och beträffande vilket ej heller meddelats förordnande som i 3 § 2 mom. sägs, av municipalstämmans ordförande. Om beslut beträffande vallokal och valtider vid landstingsmannaval skall underrättelse meddelas länsstyrelsen före juli månads utgång det år, då valet skall äga rum.

## 61 §.

I fråga om val av municipalfullmäktige skall vad i 59 och 60 §§ är stadgat om kommun äga motsvarande tillämpning å municipalsamhället, och skola de i dessa paragrafer givna bestämmelserna om ordförande i valnämnd, såvitt angår municipalsamhälle, som ej helt sammanfaller

*(Gällande lydelse:)*

med ett eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, äga motsvarande tillämpning å municipalstämman ordförande.

*(Föreslagen lydelse:)*

med ett eller flera valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare och beträffande vilket ej heller meddelats förordnande som i 3 § 2 mom. sägs, äga motsvarande tillämpning å municipalstämman ordförande.

---

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

Stockholm den 10 maj 1946.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN

---

*Närvarande: Herrar Hallén, Jones Erik Andersson, Oscar Gottfrid Karlsson\*, Källman, Herlitz, Fredrik Ström\*, Karl August Johanson, Elmgren\*, John Björck, Oscar Mattsson\*, John Gustavson, Fast, Nolin\*, Kyling, Norén\*, Spångberg, Edberg, Dickson, fröken Nygren\* och herr Larsson i Stockholm.*

---

\* Ej närvarande vid justeringen.

---